

BAZI SOSYO-DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ BANDIRMA ÖRNEĞİ

EFE YAMAN¹

OGUZ GÖKTUG YUVALI²

ÖZAY NURİ AKSOY³

Özet

Finansal okuryazarlık kavramı finansal kaynakların bireyler tarafından bilgi temelinde etkin yönetimini ifade etmektedir. Bu araştırmada Bandırma’da bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerinin ölçülmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma olasılığa dayanan örneklem yönteminden olan basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanımıyla oluşturulmuştur. Araştırmanın örnekleme basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 222 finansal tüketiciden oluşmaktadır. Çalışma kapsamında; 43 yaş ve üstü yaş grubu, evli ve kamu sektörü ve özel sektörü çalışanı, üniversite mezunu, geliri ise 5 bin üstü kişilerin ağırlıkta olduğu gözlemlenmiştir. Araştırma kapsamında finans okuryazarlık ölçek toplam puanlarının sadece cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Yaş, eğitim, medeni durum, çalışma ve gelir bakımından anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır. Finansal okuryazarlık problemi sorularına verilen cevaplar değerlendirildiğinde temel düzey olan finansal okuryazarlık seviyesi sayılan asgari üç doğru cevabı bulunmayanların toplamına bakıldığında %72,2’lik bir oran finansal bilgi alanında eksikliğin yaygın olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Finansal Eğitim, Bandırma

AN EXAMINATION OF FINANCIAL LITERACY LEVELS IN TERMS OF SOME SOCIO-DEMOGRAPHIC VARIABLES BANDIRMA EXAMPLE

Abstract

The concept of financial literacy refers to the effective management of financial resources by individuals on the basis of knowledge. This research was carried out in order to measure the financial literacy levels of individuals in Bandırma. The research was created using the simple random sampling method, which is one of the probabilistic sampling method. The sample of the study consists of 222 financial consumers selected by simple random sampling method. Scope of work; It has been observed that the 43 and over age group, married and public and private sector employees, university graduates, and income over 5 thousand are predominant. Within the scope of the research, it was determined that financial literacy scale total scores show a significant difference only in terms of gender. A meaningful result could not be reached in terms of age, education, marital status, employment and income. Considering the answers given to the questions of the financial literacy problem, considering the sum of those who do not have at least three correct answers, which is considered to be the basic level of financial literacy, a ratio of 72.2% indicates that the deficiency in the field of financial information is common.

Keywords: Financial Literacy, Financial Education, Bandırma

¹ Bandırma Bilim ve Sanat Merkezi, silayyaman@icloud.com, 0000-0003-2041-9274.

² Bandırma Bilim ve Sanat Merkezi, ogyuvali@gmail.com, 0000-0003-0168-1090.

³ Sorumlu Yazar, Bandırma Bilim ve Sanat Merkezi, ozaynuriaksoy@gmail.com, 0000-0001-8210-8362.

1. GİRİŞ

Finansal okuryazarlık kavramı, finansal piyasaları anlama ve algılayabilme, tasarruf ve tüketim arasında dengeyi kurabilme, finansal piyasalardaki risk ve alternatifler içinden doğru seçimde bulunabilme yeteneği olarak tanımlanabilir.

Finansal okuryazarlık tanımlamalarıyla ilk çalışmalardan biri; Noctor (1992) ve ark. çalışmasında yer almıştır. Finansal okuryazarlık kavramı; kişilerin ekonomik harcamalarını veya yaptıkları tasarruflarını bilinçli olarak kullanabilmesi, yönetebilmesi, değerlendirebilmesi ve karar sürecinin etki becerisi olarak tanımlanmaktadır.

Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü- OECD, (2014) tarafından yapılan tanımda ise, finansal okuryazarlık; bireylerin ekonomik değişikliklere uyum sağlama amacıyla finansal risk ve kavramların tümü yönünde bilgi edinmesi, finansal kavrayış mantığıyla bireysel refah düzeyine ulaşabilme durumu olduğu vurgusunu yapar. Kişilerin refah düzeylerini kendinden başlatıp toplumun refah düzeyini çoğaltan motivasyon ve özgüven çerçevesinde uygulama yapabilme durumu olarak nitelendirir. Temizel (2010) ise çalışmasında finansal okuryazarlık kavramını finansal aktörlerin ihtiyaç duydukları ürünlerin ve hizmetlerin iyileştirilme konusunda, bilgi edinme süreci olarak görür böylece tarafsızca öngörü ve tavsiye değerlendirmesinde bulunabileceklerini, yardım gerekliliğinin farkında olmalarını, kişisel ve toplumsal refahlarına katkı sunabilecekleri finansal bilgi ve becerilerin bütününe sağlayan süreç olduğundan bahseder.

Yücel (2017) çalışmasında finansal okuryazarlıkla bireylerin günlük yaşamda ki finansal problemlere ve çözüm yollarına ulaştıklarını vurgular. Ayrıca bu şekilde finansal piyasalarda etkin ve verimli faaliyetler sürdürmelerini sağladığını belirtir. Yücel (2017) açısından finansal okuryazarlık finansal aktörler ve ülke ekonomisi açısından da önemli bir kavramdır. Reyes (2006) de finansal okuryazar olmamayı sadece kişilerin sorunu olarak görmez. Bu durum ulusal finans sorunu yaratmaktadır. Reyes (2006) göre birikim ya da tasarrufta bulunmanın toplumca kazanılmamış olması bu kişilerin iflas ve haciz gibi sektörü zarara sokacak soruna neden de olabilmektedir.

Finansal okuryazarlık, gelir bakımından düşük olan birey ve grupların tasarruflardan onlar için faydası en yüksek yatırımı seçmeleri için yol belirleyen araçlardandır. Aynı zaman da finansal okuryazarlık ebeveynler açısından çocuklarının geleceğine yatırım yapmak isteyenler için yol göstericidir.

Finansal okuryazarlık sadece ekonomik hayat içindeki kişilerin tutumluluğu olan söylem gibi algılanmamalıdır. Finansal okuryazarlık bireylerin davranış tutumu değil bilgi durumlarını da yansıtmaktadır. Sahip olunması gereken bu bilgi seviyesi beraberinde de finansal davranışlara yön vermesi beklenmelidir. Durmuşkaya ve Kavas (2018) da finansal okuryazarlık bilgi seviyesinin artmasının finansal piyasaların etkinliğinin artacağını ve toplumun kredi, bireysel emeklilik, faiz oranı, temel ekonomik göstergelerde ve tasarrufa yönelik bakış açısında olumlu değişiklikler olacağını ifade eder.

Literatür de finansal okuryazarlıkla yapılan araştırmalarda en çok bahsedilen beş konu Remund (2010) tarafından, finansal terim bilgisi, finansal terimlerle iletişim kurma yeteneği, bireysel finansal yönetim

becerisi, finansal kararları uygun biçimde alabilme yeteneği ve finansal risklere yönelik pozisyon alabilme davranışı olduğu belirtilmiştir.

Kişilerin finansal okuryazar niteleyebilmek için finansal bilgiyi araştıran sorgulayan ve bilgiyi doğru toplama yeteneğinin var olması gerekir. Sonrasında bu tip bilgilerin eleştirel bir tavırla değerlendirilmesi gerekir. Elde edilen bilgiler içinden faydalıların seçilebilmesi finansal okuryazarlık becerisine katkı sunacaktır. Finansal okuryazarlık sadece bireysel davranış biçimi görülmemelidir. Bu davranışlar toplumu da ilgilendirir. Bireylerin finansal okuryazarlık bilgi seviye bilgi kalitesi beraberinde toplumsal refahı yükseltecektir. Bu bilgi zinciri finansal istikrarda artış, finansal piyasaya güvende artış, istihdamda yükselme ve ekonomik anlamda kaynağın etkili, verimli kullanımına katkı sunacaktır.

Literatür incelendiğinde finansal okuryazarlık çalışmalarının genelde üniversite öğrencileri, üniversite personeli ve kurumlar ve banka müşterileri yönünde olduğu görülmüştür. Hane halkı açısından yapılan araştırma sayıca azlığı dikkat çekmektedir.

Finansal bilgilerin anlaşılma seviyelerini ortaya koymak için literatürde yapılan çalışmalarda; Kılıç ve Seyrek (2015), Ergün (2014) ve ark. Alkaya ve Yağlı (2015) Cihangir ve Gutnu (2015), Güler ve Tunahan (2017) tarafından geliştirilen ölçeklerle ve anketlerle veri toplama yapıldığı görülmektedir.

İlgili literatür incelendiğinde finansal okuryazarlık kavramında Ansong ve Gyensare (2012) tarafından sağlam finansal kararın alınmasının ardında yatan temel yetkinlik olması gerektiği belirtilmiştir. Marcolin ve Abraham (2006) tarafından ise finansal problemler yaşamaktan kaçınmanın anahtarının yüksek finansal okuryazarlık derecesi olduğu tespitinde bulunmuşlardır. Taylor ve Wagland (2013) tarafından finansal okuryazarlık, bireysel bakımdan finansal istikrarı, mali yönetimi ve refah yönünden önemli kavram olduğu vurgulanır. Titko ve ark. (2015) Finansal okuryazarlığın iyi veya kötü olarak derecelendirilmesi, finansal okuryazarlığın ölçülmesiyle oluşabileceğini vurgular. Finansal okuryazarlığı ölçmenin yolu olarak, finansal konuların en iyi biçimde anlaşılması ve uygun olan değerlendirme aracının oluşturulması gerektiğini aktarır. Huston (2010) bireylerin finansla ilgili bilgilerin anlama seviyelerini değerlendirerek finansal okuryazarlığın bireylerde ölçülebileceğini öne sürer. Gathergood ve ark (2008) hane halkı üzerinde yaptıkları çalışmada finansal okuryazarlık eksikliğinin önemli nedeni olarak görüşme yapılan kişilerce aşırı borçluluk olarak ifade edilmiştir. Lusardi ve Tufano (2009) yaptıkları çalışmada, bireylerin borç sözleşmelerinin maliyetini kapsayan konularda basit yapıdaki finansal hesapları hesaplayabilme kapasitesine karşılık gelen borç okuryazarlığının, Amerika'da seviyesinin düşük olduğunu, Amerika nüfusunun üçte birinin faiz hesabı konusuna hakim oldukları söyler. Aynı araştırma da düşük borç okuryazarlık seviyesinde olan bireylerin yüksek maliyetli işlemleri gerçekleştirmek için daha yüksek masraf ve komisyon ödeme bakımından yatkın olduklarını tespit etmişlerdir. Borç okuryazarlığı kapsamında daha bilgi seviyesi daha az olan bireylerce ödenen masraf ve komisyonların üçte birinin bilgi eksikliğinden kaynaklandığını vurgular. Sevim ve ark. (2012) finansal okuryazarlığın, Türk finansal tüketicilerinin borçlanma davranışı üzerindeki etkisini inceledikleri çalışmada finansal okuryazarlık düzeyleri ve aşırı borçlanma davranışları arasında ilişki bulunduğunu ve yüksek seviyede finansal okuryazarlık seviyesine sahip bireylerin aşırı borçlanma davranışında bulunma olasılığının daha düşük olduğunu ve bu kişilerin kredi kullanımı açısından bilgi seviyelerinin daha yüksek olduklarını tespit

etmişlerdir.Farklı finansal okuryazarlık seviyesinde olan bireylerin borçlanma davranışlarının da farklılaştığı da tespit edilmiştir.

Jappelli ve Padula (2011) tarafından 39 ülkeyi karşılaştırarak analiz ettikleri çalışmada finansal okuryazarlığın ulusal tasarruflar konusunda ve serveti biriktirme bakımından etkili olduğu vurgulanır. Aynı araştırma da finansal okuryazarlığın ulusal tasarruf durumunu etkileyen ilk faktörlerden olduğunu ve genel finansal okuryazarlık seviyesinin standart sapmasında bir kademe artışın ulusal tasarrufu % 3,6 arttırdığı görülmüştür. Güler ve Tunahan (2017) tarafından yapılan araştırma sonucunda, hane halkının yarısından fazlasının düşük düzeyde finansal okuryazar olduğu, finansal okuryazarlık düzeyleriyle demografik özellikler ve tasarruf davranışlar arasında anlamlı ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Bozkurt ve ark. (2019) tarafından Türkiye’de tasarruf eğilimi bakımından finansal okuryazarlık düzeyini ve finansal okuryazarlık bilincinin tasarruf davranışına etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların %68,5’inin tasarruf yaptığı tespit edilmiştir. Fakat katılımcıların, finansal okuryazarlık kavramını bilmediğini %59,6’sı tarafından belirtilmiştir. Bozkurt ve ark. (2019) tarafından Türkiye’de finansal okuryazarlık kavramının bilinmediği fakat temel düzeyde finansal konularda bilgilenildiği tespitinde bulunmuşlardır. Aynı türde bir başka çalışmada Boz (2019) tarafından yapılan araştırma sonucunda da öğrenci velilerinin finansal okuryazarlık seviyelerinin yüksek olduğu tespitinde bulunmuşlardır.

Bandırma hane halkının finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi ve demografik özelliklerden yola çıkarak finansal okuryazarlık düzeyinin etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca hane halkının finansal davranış düzeylerinin analizi finansal okuryazarlık düzeyinin kişilerin borç ve tasarruf davranışına etki durumunun ölçülmesi de amaçlanmıştır. Araştırmaya yönelik literatür incelendiğinde finansal okuryazarlık konusu ile ilgili daha çok üniversite öğrencileri, sağlık personeli, finansal yatırımcıları ve akademik personel gruplarına yönelik finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi yönünde birçok araştırmanın var olduğu görülürken hane halkı ve vatandaşa yönelik araştırma boyutunda literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Araştırma Balıkesir ili Bandırma ilçesi ile sınırlıdır. Araştırmanın örneklemini finansal tüketici olan hane halkının oluşturmaktadır. Finansal ürün ve hizmet kullanım yaşının yasal sınırının 18 yaş olmasından dolayı 18 yaş altı kişiler araştırma kapsamı dışındadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma da tarama modeli kullanıldı. Karasar (2005)’a göre tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan durumları var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.

Tarama araştırmaları Cohen ve ark. (2007)’a göre betimleyici yapıya sahiptir. Nesnelere, toplumların, kurumların yapı ve olay işleyişlerini tanımlamak maksadıyla kullanılır. Tarama araştırmalarında örneklemden elde edilen verilerle örneklemin temsil ettiği evrene yönelik genellemeler yapılır.

2.2.Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Bandırma ilçesi hane halkının finansal tüketici olan grubu oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem seçimi olasılığa dayalı örneklem yöntemlerinden basit tesadüfi örneklem yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemi yöntem dâhilinde seçilen 222 finansal tüketiciden oluşmaktadır.

Anket Basit Tesadüfi Örneklem ile gerçekleştirilmiştir. Erkuş (2005) a göre, bireylerin benzer evren olması, sonlu, durağan ve birimine ulaşılma durumunda bir evren olduğu ve evrendeki her birimin örnekleme girme ihtimalinin eşit ve bağımsız olduğu örnekleme ki bir seçimde, bu özelliklerden dolayı, sonuçlar evrene genelleştirilebilir.

2.3. Hipotezler

Katılımcıların sosyo-demografik özellikleriyle finansal okuryazarlık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkinin varlığı çalışmanın hipotezini oluşturmaktadır. Bandırma hane halkı finansal okuryazarlık düzeyleri açısından cinsiyete göre anlamlı bir ilişki vardır. Bandırma hane halkı finansal okuryazarlık düzeyleri bakımından yaş grupları ve finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır. Bandırma hane halkı finansal okuryazarlık düzeyleri bakımından medeni durum bakımından anlamlı bir ilişki vardır. Bandırma hane halkı finansal okuryazarlık düzeyleri bakımından Kamu sektörü çalışanlarıyla özel sektör çalışanları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Ölçek, finansal okuryazarlık düzeylerinin ölçülmesi amacıyla Dağdelen (2017) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 29 Likert tipi sorudan oluşmaktadır. Ölçek, 5'li Likert tipinde ölçektir. (1=Kesinlikle Katılmıyorum 5= Kesinlikle Katılıyorum) derecelendirmeye sahiptir. Ölçekten alınabilecek puan 29 ile 145 arasında değişmektedir. Finansal Okuryazarlık Ölçeği'nden 72,5 (2,5-orta değer ile 29-madde sayısı çarpılarak) puanın altında alan bireylerin finansal okuryazarlık seviyesinin düşük, üstünde olan bireylerin ise finansal okuryazarlık seviyesinin yüksek olduğu söylenebilir.

Ölçek dışında katılımcıların finansal okuryazarlık düzeyini ölçmek için, Lusardi (2008a) ve (2008b) çalışmalarını dikkate alınarak, Şahin ve Barış (2017) tarafından hazırlanan 5 adet finansal okuryazarlık problem soruları kullanılmıştır. Bu sorulardan ilk ikisi faiz hesaplama (temel finansal işlem yapma yeteneği), üçüncü soru enflasyonun işleyişi ve dört ile beşinci sorular ise paranın zaman değeri konusunda katılımcıların bilgi düzeyini ölçmeyi amaçlamaktadır.

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formu, araştırmacı tarafından katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim seviyesi ve gelir durumlarını tespiti ilişkin bilgilere ulaşabilmek için hazırlanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Veriler SPSS 24 analiz programı ile gerçekleştirilmiştir. Finans okuryazarlık ölçek toplam puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere bağımsız grup t testi, finans okuryazarlık ölçek toplam puanlarının yaş, medeni durum, çalışma durumu ve gelire göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere ise tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda $p < 0.05$ değerine göre anlamlılık vurgusu yapılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Normallik Kontrolü

Ölçekten alınan puanların test istatistiklerinin uygunluğu bakımından verilerin normal dağılıp dağılmadığına bakılmıştır. Histogram ve Q-Q Plot grafikleri incelemesinde, eğrinin simetrik dağılım gösterdiği görüldü. Toplam puana ait merkezi eğilim ölçüleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 1. Finans Okuryazarlık Ölçeği Toplam Puana Ait Merkezi Eğilim Ölçüleri

Boyutlar	\bar{X}	Medyan	Mod	Çarpıklık	Basıklık
FOYÖ Toplam	4.01	4.03	3.72	-.517	.998

Normal dağılımının kontrolü bakımından, Kline (2011) de belirlediği basıklık ve çarpıklık değerleri referans alınmıştır. Büyüköztürk (2011) araştırmasında da çarpıklık katsayısının +1, -1 sınırları içinde olmasının puanları normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediğini belirtir. Araştırma bulgularında aritmetik ortalamanın medyan ve mod’un birbirine de yaklaşmış olması dağılımın normalden aşırı uzaklaşmadığı değerlendirilmesinde bulunulmuştur. Çarpıklık ve basıklık katsayılarının +1 ile -1 arasında olduğu için verilerin normal dağılım gösterdiğine karar verilmiştir.

3.2. Demografik Bulgular

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Cinsiyet	<i>f</i>	%
Kadın	104	46.8
Erkek	118	53.2
Yaş Grubu		
18-22	5	2.3
23-27	27	12.2
28-32	29	13.1
33-37	23	10.4
38-42	32	14.4
43 üstü	106	47.7
Medeni Durum		
Evlü	175	78.8
Bekar	44	19.8
Boşanmış	3	1.4
Eğitim Durumu		
İlkokul	5	2.3
Ortaokul	3	1.4
Lise	54	24.3
Üniversite	137	61.7
Lisansüstü	23	10.4

Meslek		
Kamu Kurumu Çalışanı	81	36.5
Özel Sektör Çalışanı	79	35.6
Üniversite Öğrencisi	5	2.3
Serbest Meslek Sahibi	19	8.6
Ev Hanımı	30	13.5
Çalışmıyor	8	3.6
Gelir		
1000 TL den az	7	3.2
1001- 2000 TL	10	4.5
2001-3000 TL	29	13.1
3001- 4000 TL	25	11.3
4001 -5000 TL	44	19.8
5000 Üstü	107	48.2

3.3. Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının cinsiyete göre anlamlı fark gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 3. Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
Toplam Puan	Kadın	104	4.10	.47	2.76	.006*
	Erkek	118	3.92	.50		

*p< .05 anlamlı

Tablo 3’de görüldüğü gibi, Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının $t(220)=-2.76, p<.05$ cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Kadınlar ($\bar{X} =4.10$) oranı ile erkeklere ($\bar{X}=3.92$) göre Finans Okuryazarlık bakımından farklılaştığını söyleyebiliriz.

3.4. Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının Medeni Duruma Göre Karşılaştırılması

Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının medeni duruma göre anlamlı fark gösterip göstermediğini belirlemek için ANOVA testi uygulanmıştır. ANOVA testi sonuçları Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının Medeni Duruma Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f, \bar{x} ve SS Değerleri			ANOVA Sonuçları							
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Finans Okuryazarlık Ölçek T.Puanları	(a)Evli	175	4.04	.48	G.Arası	.898	2	.449		
	(b)Bekar	44	3.89	.54	G.İçi	54.66	219	.250	1.800	.168
	(c)Boşanmış	3	3.80	.65	Toplam	55.560	221			
T.Puanları	Toplam	222	4.01	.50						

Tablo 4’de anlamlandırmayı kolaylaştırmak için ve grupların tabloda kolay yorumlanması için medeni durumlarına a, b, c, d harfleriyle isimlendirilmiştir. Bu bağlamda; Evli =a, Bekar =b, Boşanmış=c, olarak isim verilmiştir. $p>0.05$ olduğu için Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının medeni duruma göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (F)=1.800 ve $p>.05$).

3.5. Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının Yaşa Göre Karşılaştırılması

Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının yaşa göre anlamlı fark gösterip göstermediğini belirlemek için ANOVA testi uygulanmıştır. ANOVA testi sonuçları Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının Yaş Duruma Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f, \bar{x} ve SS Değerleri			ANOVA Sonuçları							
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Finans Okuryazarlık Ölçek T.Puanları	(a)18-22	5	3.66	.56	G.Arası	1.177	2	.235		
	(b)23-27	27	4.09	.49	G.İçi	54.383	216	.252		
	(c)28-32	29	3.99	.50	Toplam	55.560	221			
	(d)33-37	23	4.06	.49					.935	.45
	(e)38-42	32	4.06	.57						
	(f)43 ve üst	106	4.02	.48						
Toplam	Toplam	222	4.01	.50						

Tablo 5’de anlamlandırmayı kolaylaştırmak için ve grupların tabloda kolay yorumlanması için yaş durumları a, b, c, d harfleriyle isimlendirilmiştir. Bu bağlamda; 18-22 yaş=a, 23-27 yaş=b, 28-32 yaş=c, 33-37 yaş=d, 38-42 yaş=e, 43 ve üstü=f olarak isim verilmiştir. $p>0.05$ olduğu için Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının yaş duruma göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (F)=.935 ve $p>.05$).

3.6. Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının eğitim durumuna göre anlamlı fark gösterip göstermediğini belirlemek için ANOVA testi uygulanmıştır. ANOVA testi sonuçları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının Eğitim Duruma Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f , \bar{x} ve SS Değerleri		ANOVA Sonuçları								
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Finans Okuryazarlık Ölçek T.Puanları	(a)İlkokul	5	4.37	.55	G.Arası	1.492	4	.373		
	(b)Ortaokul	3	4.50	.56	G.İçi	54.068	217	.249		
	(c)Lise	54	3.99	.59	Toplam	55.560	221		1.497	.20
	(d)Üniversite	137	3.99	.47						
	(e)L.üstü	23	4.03	.35						
	Toplam	222	4.01	.50						

Tablo 6’da anlamlandırmayı kolaylaştırmak için ve grupların tabloda kolay yorumlanması için eğitim durumlarına a, b, c, d harfleriyle isimlendirilmiştir. Bu bağlamda; ilkokul=a, ortaokul=b, lise=c, üniversite=d, lisansüstü=e olarak isim verilmiştir. $p>0.05$ olduğu için Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının eğitim duruma göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (F)=1.497 ve $p>.05$).

3.7. Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının çalışma durumuna göre anlamlı fark gösterip göstermediğini belirlemek için ANOVA testi uygulanmıştır. ANOVA testi sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının Çalışma Duruma Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f, \bar{x} ve SS Değerleri		ANOVA Sonuçları								
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Finans Okuryazarlık Ölçek T.Puanları	(a)Kamu Ç.	81	3.95	.46	G.Arası	1.144	5	.229		
	(b)Özel S.	79	4.03	.51	G.İçi	54.416	216	.252		
	(c)Ünv. Öğr.	5	3.70	.60	Toplam	55.560	221			
	(d)Serbest M.	19	4.03	.44					.908	.47
	(e)Ev Hanımı	30	4.11	.61						
	(f) Çalışmıyor	8	4.01	.26						
	Toplam	222	4.01	.50						

Tablo 7’de anlamlandırmayı kolaylaştırmak için ve grupların tabloda kolay yorumlanması için çalışma durumlarına a, b, c, d harfleriyle isimlendirilmiştir. Bu bağlamda; Kamu çalışanı=a, özel sektör çalışanı=b, Üniversite öğrencisi=c, Serbest meslek=d, ev hanımı=e çalışmıyor=f olarak isim verilmiştir. $p>0.05$ olduğu için Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının çalışma duruma göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (F)=.908 ve $p>.05$).

3.8. Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının gelir durumuna göre anlamlı fark gösterip göstermediğini belirlemek için ANOVA testi uygulanmıştır. ANOVA testi sonuçları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının Gelir Duruma Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f, \bar{x} ve SS Değerleri		ANOVA Sonuçları								
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Finans Okuryazarlık Ölçek T.Puanları	(a) 1000 TL’den az.	7	4.19	.32	G.Arası	.873	5	.175		
	(b) 1001- 2000 TL	10	4.03	.57	G.İçi	54.687	216	.253		
	(c) 2001-3000 TL	29	3.93	.51	Toplam	55.560	221			
	(d) 3001- 4000 TL	25	4.02	.55					.689	.63
	(e) 4001 -5000 TL	44	4.17	.47						
	(f) 5000 Üstü	107	3.97	.50						
	Toplam	222	3.97	.50						

Tablo 8’de anlamlandırmayı kolaylaştırmak için ve grupların tabloda kolay yorumlanması için gelir durumlarına a, b, c, d harfleriyle isimlendirilmiştir. Bu bağlamda; 1000 TL’den az.=a, 1001- 2000 TL =b, 2001-3000 TL =c, 3001- 4000 TL =d, 4001 -5000 TL =e, 5000 üstü = f olarak isim verilmiştir. $p>0.05$ olduğu için Finans Okuryazarlık Ölçek Toplam Puanlarının gelir duruma göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (F)=.689 ve $p>.05$).

3.10. Finansal Okuryazarlık Problemleri

Tablo 9: Finansal Okuryazarlık Problemleri

1) Vadeli mevduat hesabınızda 100 TL olduğunu ve yıllık faiz oranının %2 olduğunu farz ediniz. Parayı hesabınızda tuttuğunuz takdirde, 1 yıl olduğunda ne kadar paranız olacağını düşünüyorsunuz? a)102TL'den fazla b)Tam 102 TL c)102 TL'den az d)Hiçbiri e)Bilmiyorum
2)Vadeli mevduat hesabınızda 100 TL olduğunu, paranızı yıllık %20 faiz ile bankada tuttuğunuzu ve hesabınızdan hiç para ya da faiz ödemesi çekmediğinizi farz ediniz. 5 yıl sonra hesabınızda toplam kaç liranız olacağını düşünüyorsunuz? a)200TL'den fazla b)Tam 200 TL c)200 TL'den az d)Hiçbiri e)Bilmiyorum
3) Vadeli mevduat hesabınıza uygulanan yıllık faizin %1 ve enflasyonun %2 olduğunu düşünün. 1 yıl sonra, bu hesaptaki parayla ne kadar harcama yapabileceğinizi düşünüyorsunuz? a)Bugünkünden fazla b)Bugünkü ile aynı c) Bugünkünden az d)Hiçbiri e)Bilmiyorum
4) Bir arkadaşınıza bugün 10.000 TL miras kalmıştır. Arkadaşınızın kardeşine ise 3 yıl sonra 10.000 TL miras kaldığını farz ediniz. Miras nedeniyle hangisi daha zengin olacaktır? a)Arkadaşım b)Kardeşi c)Zenginlik düzeyi eşittir. d)Hiçbiri e)Bilmiyorum
5)Gelecek yıl gelirinizin ve her şeyin fiyatının iki kat artacağını farz edin. Gelecek yıl gelirinizle ne kadar harcama yapabileceğinizi düşünürsünüz? a)Bugünkünden fazla b)Bugünkü ile aynı c) Bugünkünden az d)Hiçbiri e)Bilmiyorum

Bu çalışmada Bandırma merkezinde finansal okuryazarlık düzeyini ölçmek amacıyla Lusardi'nin çalışmalarından faydalanılarak Barış ve Şahin (2018) tarafından oluşturulan 5 adet finansal okuryazarlık problemleri de kullanılmıştır. Soruların doğru cevapları Tablo 9'da koyu renk ile gösterilmiştir.

Bu sorulara verilen doğru cevapların dağılımı ise Tablo 10'da gösterilmektedir. Finansal okuryazarlık problemi sorularının ilk ikisi faiz hesaplama (temel finansal işlem yapma yeteneği), üçüncü soru enflasyonun işleyişi ve dört ile beşinci sorular ise paranın zaman değeri konusunda katılımcıların bilgi düzeyini ölçmeyi amaçlamaktadır.

Tablo 10. Finansal Okuryazarlık Sorularına Verilen Doğru Cevap Sayıları

Doğru Cevap Sayıları	Sayı	Yüzde
Doğru Cevabı Olmayanlar	40	18
1 Doğru Cevap	82	37
2 Doğru Cevap	38	17,2
3 Doğru Cevap	19	8,6
4 Doğru Cevap	16	7,2
5 Doğru Cevap	27	12
Toplam	222	100

Araştırmaya katılanların doğru cevaplarının dağılımları incelendiğinde hiç doğru cevabı olmayanlar %18 olduğu, bir doğru cevabı olanların ise % 37 olduğu, temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi olarak adlandırılabilir seviye olan en az 3 doğru cevabı bulunanların ise % 8,6 ve bütün matematiksel sorulara doğru cevap verenlerin oranı yani hepsini doğru cevaplayanların oranı ise % 12 olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların % 18'inin hiç doğru cevabının olmaması temel matematik işlem yapma becerisinde sıkıntının varlığını düşündürmektedir. Temel düzeyde finansal okuryazarlık göstergesi sayılan en az 3 doğru cevabı bulunmayanların (hiç doğru cevabı olmayanlar %18, bir doğru cevabı olanlar % 37, iki doğru cevabı olanlar %17,2) toplamına bakıldığında %72,2'lik bir oran finansal bilgi eksikliğinin yaygın olduğunu göstermektedir.

5. SONUÇ

Finansal okuryazarlık kavramı gelişmiş ülkelerce önem verilen konudur. Bireyler yaşam boyu ekonomik kararlar almaktadırlar. Alınan kararlar bireysel olduğu kadar toplumsal etkisi de vardır. Bireysel kararların topluma etkisinin en az seviyede olması açısından finansal okuryazar olmak önemlidir. Ekonomilerin istikrarlı ilerleyebilmesi için bilinçli tüketim yapan kitlelerin gerekliliği bulunmaktadır. Ekonomik faaliyetler içinde bulunanların toplumların refah düzeylerini yükseltmeleri, finansal okuryazar birey olma ile mümkün olacaktır.

Finansal okuryazarlık finansal kaynağın bilgi yolunda etkin kullanılmasını ve yönetilmesini içermektedir. Bu çalışmada Bandırma hane halkı bireylerinin finansal davranış analizi, finansal okuryazarlık düzey tespiti, demografik özelliklerin finansal okuryazarlık düzeyine etkisi, finansal okuryazarlık düzeyinin tasarruf davranışına etkisinin ölçülmesi için anket uygulaması yapılmıştır.

Çalışma kapsamında; 43 yaş ve üstü yaş grubu, evli ve kamu sektörü ve özel sektörü çalışanı, üniversite mezunu, geliri ise 5 bin üstü kişilerin ağırlıkta olduğu gözlemlenmiştir.

Araştırma kapsamında finans okuryazarlık ölçek toplam puanlarının $t(220)=.2.76, p<.05$ sadece cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Yaş, eğitim, medeni durum, çalışma ve gelir bakımından anlamlı bir sonuca ulaşamamıştır.

Şahin ve Barış (2017) tarafından yapılan araştırmada Tokat ilindeki kamu çalışanlarının yaş ve hane halkı aylık geliri gibi demografik özellikleri olarak istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Er ve Çetintaş (2018) tarafından yapılan çalışma sonucunda işçilerin, günlük iş ve işlemleri açısından finansal okuryazarlık düzeylerinin nisbeten yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kılınç ve Antepli (2020) yaptıkları araştırma sonuçlarına göre katılımcıların cinsiyet, meslek, yaş, medeni durum ve eğitim durum değişkenlerine göre finansal işlem tutum ve davranışlarında, temel finansal kavramları bilme düzeylerinde ve finansal yatırım tercihlerinde istatistiksel olarak bazı anlamlı farklılıklar saptanmıştır.

Beş tane finansal okuryazarlık problemi sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde temel düzeyde finansal okuryazarlık göstergesi sayılan en az 3 doğru cevabı bulunmayanların toplamına bakıldığında %72,2'lik bir oran finansal bilgi eksikliğinin yaygın olduğunu söyleyebiliriz. Aynı sorular ile Barış ve Şahin (2018) tarafından Tokat il genelinde yapılan araştırmada da temel düzeyde finansal okuryazarlık göstergesi düşük çıkmıştır. Barış ve Şahin (2018) tarafından finansal okuryazarlık durumu ölçmeye yönelik araştırmalar, yapılan ülkeden bağımsız olarak büyük oranda benzerlik taşıdığı vurgulanır. Araştırmalarda bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olmasına rağmen, bireylerin finansal durumlarını yönetme bakımından kendilerini başarılı gördüklerini yani finansal konularda yetersizliklerinin farkında olmadıkları sonucu paylaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- Alkaya, A., & Yağlı, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık-Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İibf Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Journal of International Social Research*, 8(40).
- Ansong, A., & Gyensare, M. A. (2012). Determinants Of University Working-Students' Financial Literacy At The University Of Cape Coast, Ghana. *International Journal of Business and Management*, 7(9), 126.
- Barış, S., & Şahin, M. (2018). Kamu Çalışanlarında Finansal Okuryazarlık. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 79-98.
- Boz, D. (2019). Kütahya İlinde Bulunan Özel Eğitim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrenci Velilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 82, 147-160.
- Bozkurt, E., Toktaş, Y., & Altın, A. (2019). Türkiye’de Tasarruf Ve Finansal Okuryazarlık Üzerine Bir Araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72), 1580-1605.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı (14. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cihangir, M., & Gutnu, M. M. (2015). Finansal Okuryazarlık: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Personeli Üzerinde Bir Araştırma. *The Journal of Academic Social Science*, 3(10), 415-424.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Cohen, L., Manion, L. Research methods in education*. London: Routledge Taylor & Francis Group.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. London: Routledge Taylor & Francis Group.
- Dağdelen, T. (2017). *Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi ve Aydın İlindeki Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Üzerine Bir Uygulama*. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe - Finansman Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Durmuşkaya, S., & Kavas, Y. (2018). Akademik Gelişim Ve Finansal Okuryazarlık Arasındaki İlişkinin Tespiti Üzerine Bir Araştırma. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(3), 925-939.
- Er, B., & Çetintaş, M. (2018). İşçilerde finansal okuryazarlık: finansal bilgi, tutum ve davranış eksenli bir araştırma. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 61-71.
- Ergün, B., Şahin, A., & Ergin, E. (2014). Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. *Journal of International Social Research*, 7(34).
- Erkuş, A. (2005). *Bilimsel Araştırma Sarmalı*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Folkman, S. (1982). An approach to measurement of coping. Paper presented at workshop entitled current issues in occupational stress. *Theory, research and intervention*, 14-16.
- Folkman, S., & Lazarus, R. S. (1980). An Analysis Of Coping in a Middle-Aged Community Sample. *Journal of Health and Social Behavior*, 219-239.

Gathergood, J., Disney, R., & Bridges, S. (2008). *Drivers of over-indebtedness: report to the Department for Business, Enterprise and Regulatory Reform*. 11 08, 2020 tarihinde <https://www.iser.essex.ac.uk/research/publications/513423> adresinden alındı

Gülen, A. R. (2008). *Deprem Risk Analizi ve Şehirleşmede Balıkesir Kent Merkezi Örneği (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güler, E., & Tunahan, H. (2017). Finansal Okuryazarlık: Hane Halkı Üzerine Bir Araştırma. *İşletme Bilimi Dergisi*, 5(3), 79-104.

Gündüz, B., & Gökçakan, Z. (2003). Hemşirelerde Tükenmişliği Yordamada Stresle Başa Çıkma Biçimleri, Eğitim Düzeyi ve Hizmet Süresi Değişkenleri. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10-17.

Huston, S. J. (2010). Measuring Financial Literacy. *Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 306.

Jappelli, T., & Padula, M. (2011). Investment in Financial Literacy and Saving Decisions. *Centre for Studies in Economics and Finance, Working Paper(272)*.

Karaca, S., & Aşkın, R. (1995). Depresyonla Başa Çıkma Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Düşünen Adam Dergisi*, 8(3).

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Keefe, F. J., Caldwell, D. S., Queen, K. T., Güil, K. M., Martinez, S., & Crisson, S. (1987). Pain coping strategies in osteoarthritis patients. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 55(2), 208- 212.

Kiliç, Y., Ata, H. A., & Seyrek, İ. H. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 66, 129-150.

Kılınç, E., & Antepi, A. (2020). Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından Kamu Çalışanlarının Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 43, 95-109.

Kline, R. B. (2011). *Principles And Practice of Structural Equation Modeling (Third Edition)*. New York: The Guilford Press.

Lusardi, A. (2008a). *Financial Literacy: An Essential Tool For Informed Consumer Choice?* 11 08, 2020 tarihinde https://www.nber.org/system/files/working_papers/w14084/w14084.pdf adresinden alındı

Lusardi, A. (2008b). *Household Saving Behavior: The Role of Financial Literacy, Information, and Financial Education Programs*. National Bureau of Economic Research, Working Paper 13824).

Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2011). Financial Literacy Around The World: An Overview. *National Bureau of Economic Research Working Paper Series*, 17107.

Lusardi, A., & Tufano, P. (2009). Debt Literacy, Financial Experiences and Overindebtedness. *Working Paper 14808*.

Marcolin, S., & Abraham, A. (2006). Financial Literacy Research: Current Literature and Future Opportunities. (s. 3). Australia: Leura NSW.

Murphy, B., Falkiner, L., McBean, G., Dolan, H., & Kovacs, P. (2005). Enhancing Local Level emergency Management: The Influence of Disaster experience and the Role of Households and Neighbourhoods. *Institute for Catastrophic loss Reduction*, 12-25.

Noctor, M., Stoney, S., & Stradling, R. (1992). *Financial Literacy: A Discussion Of Concepts And Competences Of Financial Literacy And Opportunities For Its Introduction Into Young People's Learning, Report Prepared For The National Westminster Bank*. London: National Foundation For Education Research.

OECD. (2014). *PISA 2012 Results: Students and Money: Financial Literacy Skills for the 21st Century*. Paris.

Özçetin, A., Maraş, A., Ataoğlu, A., & İçmeli, C. (2008). Deprem Sonucu Gelişen Travma Sonrası Stres Bozukluğu ile Kişilik Bozuklukları Arasındaki İlişki. *Düzce Tıp Fakültesi Dergisi*, 2, 8-18.

Öztürk, M. K. (2013). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Deprem Deneyimleri Üzerine Bir Araştırma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 308-319.

Remund, D. L. (2010). Financial Literacy Explicated: The Case for a Clearer Definition in an Increasingly Complex Economy. *The Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 279.

Reyes, R. L. (2006). *The psychological meanings of money*". *Unpublished PhD Thesis*. Alliant International University.

Selye, H. (1977). *Stress Without Distress*. London: Teach Yourself Books.

Sevim, N., Temizel, F., & Sayılır, Ö. (2012). The Effects of Financial Literacy on The Borrowing Behaviour of Turkish Financial Consumers. *International Journal of Consumer Studies*, 36(5), 573-579.

Spurrell, M. T., & McFarlane, A. C. (1993). Posttraumatic stress disorder and coping after a natural disaster. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 28(4), 194-200.

Şahin, M., & Barış, S. (2017). Finansal Okuryazarlık ve Tasarruf Davranışları: Kamu Çalışanları Üzerine Bir İnceleme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 77-103.

Şahin, M., & Barış, S. (2017). Finansal Okuryazarlık ve Tasarruf Davranışları: Kamu Çalışanları Üzerine Bir İnceleme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 77-103.

Taylor, S., & Wagland, S. (2013). The Solution to the Financial Literacy Problem: What is the Answer? *Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, 7(3), 69-90.

Temizel, F. (2010). *Mavi Yakalılarda Finansal Okuryazarlık*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Titko, J., Ciemleja, G., & Lace, N. (2015). Financial Literacy of Latvian Citizens: Preliminary Survey Results. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*(213), 12-17.

Yücel, S. (2017). *Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlıklarının Kredi Kartı Kullanım Alışkanlıkları Üzerine Etkisinin İncelenmesi: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi- Hacettepe Üniversitesi Örneği Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Bilecik: Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

